

TER BESLUITVORMING

Aan: MPVO

Voortgezet Onderwijs

Van

5.1.2.e

Datum

25 oktober 2022

Referentie

34398356

Bijlagen

Reactie op Commissiebrief
inzake Verslag SO verzamelbrief
moties en toezeggingen po en
vo

Voorgesteld
communicatiebericht over de
nieuwe leerweg en de
praktijkgerichte programma's
(nog niet afgestemd met directie
communicatie).

nota

Nota Kamervraag nieuwe leerweg, de communicatie
richting het veld over de nieuwe leerweg en de
Kamervraag over Samen naar Schoolklassen

Aanleiding

- D66 heeft naar aanleiding van het schriftelijk overleg bij de verzamelbrief een vraag gesteld over de nieuwe leerweg en Samen naar Schoolklassen (zie bijlage);
- Naar aanleiding van het gesprek dat u had met de Commissie Boerenverstand op vrijdag 7 oktober jl. in de Balie in Amsterdam, zijn tientallen vragen ontvangen van vmbo-scholen over de pilot praktijkgerichte programma's in vmbo gl/tl en de invoering van de nieuwe leerweg. Er blijkt bij schoolleiders en leraren van vmbo-scholen en de sociale partners veel onrust hierover te zijn. Het hardnekkige verhaal doet nu de ronde dat de minister de stekker trekt uit de nieuwe leerweg én de lopende pilot van de praktijkgerichte programma's;
- Daarom is het urgent om hierover nu duidelijkheid te bieden door een duidelijke communicatie richting de Kamer en de vmbo-scholen.

Geadviseerd besluit

Wij adviseren u om meer duidelijkheid te geven aan de Kamer en het veld over het vervolg van de nieuwe leerweg en de pilot met de praktijkgerichte programma's door:

- bijgevoegde beantwoording van de Kamervraag van D66 over de nieuwe leerweg en de samen naar schoolklassen; en
- bijgevoegde communicatiebericht te verspreiden onder de vmbo-scholen (in afstemming met directie communicatie zal het bericht na uw instemming worden opgemaakt en verspreid).

Kernpunten

- In de beantwoording van de Kamervraag en het communicatiebericht benadrukt u het onderscheid tussen enerzijds het praktijkgerichte programma en anderzijds de nieuwe leerweg: een praktijkgericht programma is een nieuw vak waarmee leerlingen beter voorbereid worden op het vervolgonderwijs. De nieuwe leerweg is een stelselwijziging waarmee twee vmbo-leerwegen gecombineerd worden. Voorheen werden deze beleidsvoornemens in een adem genoemd¹. U trekt ze nu expliciet uit elkaar omdat ze naar hun aard te onderscheiden zijn.
- U geeft aan dat:
  - de huidige pilots met de praktijkgerichte programma's in de gl en tl gewoon doorgaan. De pilots worden gemonitord en aan de hand

¹ Er is naar de Kamer en het veld meerdere keren gecommuniceerd dat er een nieuwe leerweg komt met als belangrijke element de praktijkgerichte programma's.

Datum
25 oktober 2022

- daarvan neemt u in schooljaar 2023-2024 een besluit over het vervolg van deze programma's;
- U op dit moment nog geen besluit neemt over de invoering van de nieuwe leerweg. U wilt deze stelselwijziging bezien tegen de achtergrond van de bredere ontwikkelingen in het beroepsonderwijs. In het voorjaar van 2023 stuurt u samen met MOCW een brief naar de Kamer met uw gezamenlijke visie op het beroepsonderwijs en maatregelen om het beroepsonderwijs te versterken. U gaat dan ook nader in op de nieuwe leerweg.
  - U beperkt zich in de beantwoording tot het voortzetten van eerder gemaakte afspraken, zodat u de ruimte behoudt om de langetermijnkoers van het vmbo uit te stippelen.
  - In antwoord op de vraag over de Samen naar Schoolklassen geeft u het volgende aan:
    - De handreiking om samenwerkingsverbanden, scholen en initiatieven te ondersteunen bij de vormgeving van Samen naar Schoolklassen is in de week van 17 oktober online gezet;
    - Scholen, samenwerkingsverbanden en initiatieven kunnen daarnaast een beroep doen op het Steunpunt Passend Onderwijs voor ondersteuning;
    - U geeft aan dat op dit moment nog niet duidelijk is hoeveel initiatieven zich zullen melden maar dat de eerste indicaties zijn dat er veel interesse is. Daarnaast geeft u aan dat er ruimte is voor deelname van 80 initiatieven aan dit experiment.

Toelichting

- In het gesprek met de commissie Boerenverstand in de balie heeft u in antwoord op een vraag over de nieuwe leerweg aangegeven dat de nieuwe leerweg er nog niet is en dat de nieuwe leerweg door u nog niet geaccordeerd is. Daarnaast gaf u aan dat het samenvoegen van een leerweg of een nieuwe leerweg maken niet genoeg is en wellicht ook niet de oplossing. U gaf aan dat er een grotere discussie nodig is over de toekomst van het vmbo en daarin wilt u dit meenemen;
- Uw uitspraken in de Balie hebben bij veel vmbo-scholen tot verwarring geleid over de status van de nieuwe leerweg en de status van de pilot van de praktijkgerichte programma's. De communicatie van OCW tot nu toe was dat in 2024-2025 de nieuwe leerweg en de praktijkgerichte programma's als één pakket in het vmbo zou worden ingevoerd. De huidige pilot praktijkgerichte programma's ging aan deze wijziging vooraf.
- Scholen verkeren in onzekerheid over de voortzetting van de eerder beoogde samenvoeging van de gl en tl. Daardoor is er ook onzekerheid over de voortzetting van de pilot praktijkgerichte programma's.
- De onrust wordt vergroot doordat de termen praktijkgerichte programma's en nieuwe leerweg stevast door elkaar gebruikt worden;
- Het praktijkgerichte programma is een nieuw vak in het vmbo dat mede op basis van een advies van de VO-raad, SPV en Platform TL tot stand is gekomen. De nieuwe leerweg is een stelselwijziging, waarmee de gemengde en theoretische leerwegen geïntegreerd worden;
- Het is van belang dat we de scholen op korte termijn duidelijkheid geven met name over de doorgang van de huidige, reeds lopende pilots, de

eventuele invoering van de praktijkgerichte programma's en wat te doen met de nieuwe leerweg;

Datum
25 oktober 2022

- Dit gaat niet ten koste van uw vrijheid in het maken van keuzes in uw integrale visie op het beroepsonderwijs in de eerste helft van 2023. Leraren en schoolleiders willen wel graag op korte termijn weten waar ze aan toe zijn;
- Dit is urgent omdat scholen nu al keuzes moeten maken voor het schooljaar 2023-2024 (in hun beleid, formatie en voorlichting naar ouders);
- Veel vmbo-scholen zijn naar aanleiding van de eerdere communicatie van uw voorganger over de nieuwe leerweg bezig met voorbereidingen treffen, dit gaat verder dan de 160 pilotscholen;
- Het besluit om de nieuwe leerweg niet op 2024-2025 in te voeren en de praktijkgerichte programma's nader te bezien in 2023-2024 zal op weerstand stuiten bij scholen die al voorbereidingen hebben getroffen. Een heldere communicatie over het vervolgproces van zowel de nieuwe leerweg als de praktijkgerichte programma's na de pilots zal hierin helpend zijn;
- De meeste pilotsscholen mogen in schooljaar 2024-2025 voor het laatst het praktijkgerichte programma aanbieden in klas 4. Daarna moeten de scholen terug naar het oude curriculum;
- Daarom hebben scholen in schooljaar 2023-2024 duidelijkheid nodig over de fase na de pilot om te zorgen dat zij een beslissingen kunnen nemen over het al dan niet aanbieden van het praktijkgerichte programma in klas 3 in schooljaar 2024-2025 (deze leerlingen zouden dan in 2025-2026 het praktijkgerichte programma afsluiten en dat valt buiten de huidige ontheffing voor de pilot);
- Scholen hebben na het aflopen van de pilots (in 2024-2025) de mogelijkheid om het praktijkgerichte programma aan te bieden als een schooleigen vak in de vrije ruimte. Als we de (pilot)scholen de mogelijkheid willen bieden om het programma met een (school)examen af te sluiten, zullen we de scholen opnieuw een ontheffing moeten geven voor de tijd die nodig is om een definitief besluit te nemen over het vervolg van de praktijkgerichte programma's. Deze optie gaat niet ten koste van uw vrijheid in het maken van keuzes rond de integrale visie;
- De verwachting is wel dat de meeste scholen, zeker de niet-pilotscholen, het praktijkgerichte programma niet zullen gaan aanbieden tot er helderheid is over de status van het vak en de scholen in aanmerking komen voor een bekostiging voor dit vak.